

Темп приросту, %	2015/2012	15,6	122,3	26,4	-8,6	76,2
Кошти зведеного бюджету	2012	51972,4	6481,5	58453,9	88,9	11,1
	2013	55950,1	5618,6	61568,7	90,9	9,1
	2014	51208,9	5941,2	57150,1	89,6	10,4
	2015	58975,6	12015,9	70991,5	83,1	16,9
Темп приросту, %	2015/2012	13,5	85,4	21,4	-6,5	52,3

За даними таблиці 1 видно, що обсяг видатків зведеного бюджету на охорону здоров'я за 2012-2015рр.. зріс на 21,4%, причому темп приросту видатків місцевих бюджетів (15,6%) значно переважає аналогічний показник по державному бюджету (4,1%), що у значній мірі спричинено запровадженням з 2015 р. медичної субвенції з державного місцевого бюджетам.

Кошти загального фонду є основними в обсягах бюджетного фінансування охорони здоров'я як на загальнодержавному, так і на місцевому рівнях. По загальному фонду спостерігаємо збільшення видатків на охорону здоров'я за 2012-2015 рр.. в абсолютному вимірі в цілому, а також у розрізі бюджетів, хоча така тенденція зростання не була стабільною, дещо мала коливний характер.

Видатки спеціального фонду зведеного бюджету збільшилися за аналізований період на 85,4% в основному за рахунок суттєвого зростання видатків місцевих бюджетів на охорону здоров'я (на 122,3%). Хоча у загальному бюджетному фінансуванні видно позитивну тенденцію частки коштів спецфонду, однак тут є значні резерви. Певна законодавча неврегульованість, а саме відсутність єдиної методики розрахунку вартості медичних послуг, обмежує можливості більш широкого застосування переліку платних послуг, затвердженого постановою Кабінету міністрів України, а

відтак, потенційного збільшення обсягу надходжень спеціального фонду. У зв'язку з чисельними зверненнями місцевих органів виконавчої влади, Міністерством охорони здоров'я України розроблено та оприлюднено проект такої методики [3], проте на сьогодні вона ще не затверджена.

З метою вдосконалення державного фінансового забезпечення закладів охорони пропонуємо:

- на законодавчому рівні затвердити базовий «пакет» медичної допомоги, надання якого держава гарантує всім своїм громадянам безоплатно, а також доповнити перелік платних послуг виходячи з цього «пакету»;
- затвердити методику розрахунку вартості платних послуг, що надаються закладами охорони здоров'я;
- надавати закладам охорони здоров'я більше господарської автономії щодо їх часткового самофінансування за рахунок коштів спеціального фонду.

УДК
336.14.01

Жибер Т.В.
к.е.н., доцент кафедри фінансів

ВПЛИВ ПАРЛАМЕНТУ НА БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС

У книзі Томаса Царотгерса (Thomas Carothers) «Aiding Democracy Abroad: The Learning Curve» стверджується, зазначено у дослідженні Світового банку [1], що таке політично-владне утворення як парламент має унікальну порівняно із іншими державними органами владу. З іншого боку, це просто зібрання людей, інколи політично неосвічених, із технократичними поглядами (це якщо не враховувати ті країни, у яких звичайною справою є прагнення потрапити в парламент для лобі власних бізнес-інтересів), далеких від проблем пересічних громадян. Зважаючи на це, яким саме повинен бути парламент у кількісному та якісному вимірах, і який вплив такого владного утворення на бюджетний процес на рівні країни?

На думку експертів Світового банку, ряд індикаторів ролі парламенту у бюджетному процесі дозволив визначити її послаблення у світі, тому парламентарії усілякими способами намагаються повернути собі можливість впливу на зміст центрального бюджету та його виконання. Основним завданням парламенту має бути аудит видатків та боротьба із корупцією.

Експерти МВФ досліджували взаємозв'язок урядів і парламентів у ході бюджетного процесу [2]. Посилаючись на працю Р.Posner і Ch-K.Park [3], вони також підкреслюють посилення впливу парламенту на зміст бюджету, особливо у країнах, що тільки розбудовують демократію. Однак виникає питання, чи є цей вплив позитивним та значним, тому що парламент може лише розглядати плани та пропозиції уряду.

Як визначають автори [3], законодавчі реформи з метою зміцнення ролі парламенту у бюджетному процесі проводяться за такими напрямками: можливість затвердження фіскальних обмежень парламентом та розширення його повноважень у цій сфері; розширення меж перегляду елементів бюджету та супровідних документів парламентом, посилення ролі бюджетного комітету у спілкуванні із виконавчою владою (зокрема, міністерствами), більше дорадчих процесів; деталізація парламентського контролю за виконанням бюджету, прийняття рішень щодо звітів про виконання бюджету, можливості парламенту змінювати структуру асигнувань бюджету та посилювати законодавчу складову у бюджетному процесі.

Експерти МВФ підкреслюють [2], що найкращим терміном для розгляду бюджету парламентом є 4 місяці, щоб депутати встигли проаналізувати всі питання стосовно бюджетних асигнувань і провести всі наради із виконавчою владою. Така пропозиція вважається нами слушною для України, оскільки за всі останні роки розгляд проекту бюджету парламентом проводиться

абсолютно не співставно поверхово порівняно із його завданнями. Доказом є результати аналізу видатків за бюджетними програмами починаючи із 2002 року. У вже затвердженому і підписаному документі, а потім у офіційному звіті Державного казначейства України, дослідник зустріне однакові бюджетні програми у різних відповідальних виконавців [4]. Наприклад, у 2004 році бюджетна програма «Будівництво магістральних газопроводів та газопроводів-відводів для газифікації сільських населених пунктів» за різними кодами програмної класифікації видатків і з різними сумами видатків виконувалася і фінансувалася через Апарат Міністерства палива та енергетики України та одночасно через Державний комітет України з енергозбереження (правда, заплановані видатки через комітет не проводилися). У 2008 році бюджетну програму «Проведення структурних реформ в енергетичному секторі» теж за різними кодами виконували одночасно Міністерство палива та енергетики України та Міністерство вугільної промисловості України (за ним вона не була профінансована). Ці програми мали однакову суму запланованих видатків. Це лише частина прикладів схожих та однакових програм як наслідок недоопрацьованого прийняття Закону про Державний бюджет України на наступний бюджетний рік. Тобто закон про Державний бюджет України невичитаний – ні суб'єктом законодавчої ініціативи, ні депутатами.

При цьому, дуже важливо лишити деталізацію видатків за бюджетними програмами, оскільки вони забезпечують набагато більшу прозорість бюджету для громадян, і в першу чергу – для депутатів при прийнятті бюджету, якщо б його дискутували у Верховній Раді та читали ретельно. Адже депутати повинні зважати і розумітися у політиці структурних змін у органах державної влади теж.

Тому ми підтримуємо думку експертів МВФ щодо посилення ролі парламенту як контролера, і, з огляду на твердження експертів Світового банку, пропонуємо обирати у парламенті незалежну фіскальну раду із окремих спеціалістів, які би визначали напрямки фіскальної політики держави, зокрема і можливості акумуляції її доходів у першу чергу, готували дієву бюджетну декларацію з урахуванням трирічного бюджетного плану-прогнозу в Україні. Таким чином парламент буде стимулом для покращення роботи виконавчої влади під час бюджетного процесу.

Список використаних джерел:

1. Parliament and Good Governance - World Bank // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www1.worldbank.org/publicsector/bnpp/MeasuringParliamentaryPerf.doc>.
2. I. Lienert. Role of the Legislature in Budget Processes - IMF - 2010 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/tnm/2010/tnm1004.pdf>
3. Role of the Legislature in the Budget Process: Recent Trends and Innovations by. Paul Posner and Chung-Keun Park. OECD Vol. 7, № 3 2007 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oecd.org/gov/budgeting/43411793.pdf>
4. Звіти про виконання Державного бюджету України Державним казначейством України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: treasury.gov.ua/

УДК 336.1

Захожай К.В.

*к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»*